Zbornik sudske prakse

PRESUDA SUDA (osmo vijeće)

2. travnja 2020.*

„Zahtjev za prethodnu odluku – Slobodno pružanje usluga – Izravno životno osiguranje – Direktiva 2002/83/EZ – Članci 35. i 36. – Pravo na odustanak i rok za odustanak – Pogrešna informacija o načinima ostvarivanja prava na odustanak – Formalni uvjeti za izjavu o odustanku – Prestanak prava na odustanak – Relevantnost svojstva ‚potrošača' ugovaratelja osiguranja"

U predmetu C-20/19,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija), odlukom od 20. prosinca 2018., koju je Sud zaprimio 15. siječnja 2019., u postupku

kunsthaus muerz gmbh

protiv

Zürich Versicherungs AG,

SUD (osmo vijeće),

u sastavu: L. S. Rossi (izvjestiteljica), predsjednica vijeća, J. Malenovský i F. Biltgen, suci,

nezavisna odvjetnica: J. Kokott,

tajnik: A. Calot Escobar,

uzimajući u obzir pisani postupak,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

– za kunsthaus muerz gmbh, D. Koch, *Rechtsanwalt*,

– za Zürich Versicherungs AG, P. Konwitschka, *Rechtsanwalt*,

– za austrijsku vladu, J. Schmoll, u svojstvu agenta,

– za češku vladu, M. Smolek i J. Vláčil, u svojstvu agenata,

– za Europsku komisiju, G. Braun i H. Tserepa-Lacombe, u svojstvu agenata,

odlučivši, nakon što je saslušao nezavisnu odvjetnicu, da u predmetu odluči bez mišljenja,

* Jezik postupka: njemački

donosi sljedeću

Presudu

1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na tumačenje članaka 35. i 36. Direktive 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju (SL 2002., L 345, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 10., str. 102.).

2 Zahtjev je upućen u okviru spora između društava kunsthaus muerz gmbh i Zürich Versicherungs AG (u daljnjem tekstu: Zürich) u vezi s dosegom prava na odustanak u slučaju ugovora o životnom osiguranju.

Pravni okvir

Pravo Unije

3 Uvodne izjave 2., 5., 45. i 52. Direktive 2002/83, koja je stavljena izvan snage Direktivom 2009/138/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 25. studenoga 2009. o osnivanju i obavljanju djelatnosti osiguranja i reosiguranja (Solventnost II) (SL 2009., L 335., str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 10., str. 153. i ispravak SL 2014., L 278., str. 24.), glasile su kako slijedi:

„(2) Kako bi se olakšalo osnivanje i obavljanje poslova životnog osiguranja prijeko je potrebno ukloniti određene razlike koje postoje između nacionalnih zakonodavstava u pogledu nadzora. Kako bi se postigao ovaj cilj i istodobno osigurala odgovarajuća zaštita ugovaratelja osiguranja i korisnika u svim državama članicama, potrebno je uskladiti propise u vezi s financijskim jamstvima koja se zahtijevaju od društava za osiguranje koja obavljaju poslove životnog osiguranja.

[…]

(5) Ova Direktiva stoga predstavlja važan korak k ujedinjenju nacionalnih tržišta u integrirano tržište te da ovu fazu treba nadopuniti drugim instrumentima Zajednice kako bi se ugovarateljima osiguranja omogućilo da se osiguraju kod bilo kojeg osiguratelja sa središnjom upravom u Zajednici koji ondje obavlja poslove u okviru prava poslovnog nastana odnosno slobode pružanja usluga, istodobno im jamčeći odgovarajuću zaštitu.

[…]

(45) Kod ugovora o životnom osiguranju ugovaratelju treba pružiti mogućnost otkaza ugovora u roku od 14 do 30 dana od njegovog zaključenja.

[…]

(52) Na unutarnjem tržištu osiguranja potrošač će imati širi i raznovrsniji izbor osiguranja. Kako bi potrošač mogao u potpunosti iskoristiti ovu raznovrsnost i povećanu konkurenciju na tržištu, treba mu pružiti sve potrebne informacije kako bi mogao odabrati osiguranje koje najbolje odgovara njegovim potrebama. Ovaj je zahtjev za informiranjem tim važniji kada se uzme u obzir da razdoblje trajanja obveze može biti vrlo dugo. Stoga je potrebno uskladiti minimalne propise kako bi potrošač dobio jasne i točne informacije o bitnim svojstvima proizvoda koji su mu ponuđeni i informacije o tijelima kojima ugovaratelji osiguranja, osiguranici i korisnici mogu uputiti pritužbe.”

4 U skladu s člankom 1. stavkom 1. točkom (g) te direktive:

„U smislu ove Direktive:

[…]

(g) ‚država članica obveze' znači država članica u kojoj ugovaratelj osiguranja ima svoje uobičajeno prebivalište odnosno, ako je ugovaratelj osiguranja pravna osoba, država članica u kojoj se nalazi njegov poslovni nastan na koji se odnosi ugovor;"

5 Članak 32. stavak 2. navedene direktive određivao je:

„Ako je ugovaratelj osiguranja fizička osoba čije se uobičajeno boravište nalazi izvan države članice čiji je ona državljanin, stranke mogu odabrati pravo države članice čiji je državljanin ta osoba."

6 Članak 35. te direktive propisivao je:

„1. Države članice propisuju da svaki ugovaratelj osiguranja koji zaključuje pojedinačni ugovor o životnom osiguranju, može otkazati ugovor u roku od 14 do 30 dana od primitka obavijesti o njegovom zaključenju.

Otkaz ugovora oslobađa ugovaratelja osiguranja svih budućih obveza koje proizlaze iz toga ugovora.

Ostale pravne učinke i uvjete otkaza određuje mjerodavno pravo za ugovor kao što je definirano u članku [32.], posebno u pogledu načina obavješćivanja ugovaratelja osiguranja o zaključenju ugovora.

2. Države članice ne moraju primjenjivati stavak 1. na ugovore koji se sklapaju na razdoblje od 6 mjeseci i kraće odnosno kada zbog svog statusa ili zbog okolnosti zaključenja ugovora ugovaratelj osiguranja ne treba ovu posebnu zaštitu. Države članice propisuju u kojim se slučajevima ne primjenjuje stavak 1."

7 Članak 36. stavak 1. Direktive 2002/83 propisivao je:

„Ugovaratelju osiguranja se prije zaključenja ugovora o osiguranju priopćavaju najmanje informacije navedene u Prilogu III. dijelu A."

8 U skladu s Prilogom III. dijelu A. točkom a.13. navedene direktive, dio informacija o obvezi koje su morale biti priopćene ugovaratelju osiguranja prije sklapanja ugovora bio je „[p]ostupak korištenja roka za razmišljanje".

Austrijsko pravo

9 Članak 165.a Versicherungsvertragsgesetza (Zakon o ugovorima o osiguranju), u svojoj verziji koja je primjenjiva na ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku, predviđa:

„(1) Ugovaratelj osiguranja ovlašten je u roku od 30 dana od sklapanja ugovora odustati od njega. Ako je osiguratelj odobrio privremeno pokriće osiguranja, za vrijeme trajanja osiguranja pripada mu odgovarajuća premija.

(2) Ako osiguratelj nije ispunio obvezu objavljivanja svoje adrese […], rok za odustanak iz stavka 1. ne počinje teći sve dok ugovaratelj osiguranja ne sazna tu adresu.

(3) Navedeni stavci ne odnose se na ugovore o grupnom osiguranju i na ugovore koji su sklopljeni na razdoblje od maksimalno šest mjeseci.”

10 Članak 9.a Versicherungsaufsichtsgesetza (Zakon o nadzoru društava za osiguranje), u verziji primjenjivoj na ugovor o kojem je riječ u glavnom postupku, predviđa:

„(1) Ugovaratelja osiguranja mora se kod sklapanja ugovora o osiguranju o riziku koji je pokriven u tuzemstvu, prije nego što da izjavu o prihvatu ugovorne obveze, pismeno obavijestiti o:

1. nazivu, adresi sjedišta i pravnom obliku društva za osiguranje i prema potrebi podružnice preko koje je sklopljen ugovor o osiguranju, […]

[…]

6. okolnostima u kojima ugovaratelj osiguranja može opozvati ugovor ili odustati od ugovora o osiguranju. […]

[…]

(3) Ako zbog načina sklapanja ugovora nije moguće ugovaratelja osiguranja pismeno obavijestiti prije predaje njegove izjave o prihvatu ugovorne obveze, obveza obavještavanja ispunjava se tako da ugovaratelj osiguranja informacije primi najkasnije istodobno s policom osiguranja.

(4) Podaci iz stavka 1. točke 1. moraju u svakom slučaju biti vidljivi iz zahtjeva za osiguranje kao i iz police osiguranja i svih dokumenata kojima se odobrava pokriće. […]”

Glavni postupak i prethodno pitanje

11 Društvo kunsthaus muerz je društvo austrijskog prava. Ono je kao ugovaratelj osiguranja 27. travnja 2005. sklopilo ugovor o životnom osiguranju s društvom Zürich.

12 U ponudi za sklapanje tog ugovora društvo kunsthaus muerz obaviješteno je da je za odustanak od ugovora potreban pisani oblik.

13 Društvo kunsthaus muerz izjavilo je 9. listopada 2017. da odustaje od tog ugovora. U tu je svrhu smatralo da su informacije pogrešne u dijelu u kojem su se njima zahtijevali formalni uvjeti za ostvarivanje tog prava koje primjenjivo nacionalno pravo stvarno ne zahtijeva. Budući da takva informacija nije mogla uzrokovati početak tijeka roka za razmišljanje koji se predviđa člankom 35. Direktive 2002/83, taj rok je vremenski neograničen.

14 Društvo Zürich odbilo je tu izjavu jer ono nije imalo obvezu informiranja društva kunsthaus muerz kako bi počeo teći taj rok za razmišljanje. Naime, ta je informacija predviđena samo za ugovaratelje osiguranja koji su potrošači, a ne i za ugovaratelja osiguranja koji je poduzetnik.

15 Društvo kunsthaus muerz je zato Handelsgerichtu Wien (Trgovački sud u Beču, Austrija) podnijelo tužbu radi povrata plaćenih premija i isplatu zakonskih kamata po godišnjoj stopi od 4 %.

16 Taj je sud presudom od 13. kolovoza 2018. odbio tužbu s obzirom na to da eventualno pogrešna obavijest o pravu na odustanak ne može dovesti do vremenski neograničenog prava na odustanak ako je ugovaratelj osiguranja poduzetnik jer se takvo „neograničeno” pravo na odustanak temelji na propisima iz područja zaštite prava potrošača.

17 Društvo kunsthaus muerz podnijelo je žalbu protiv te odluke pred sudom koji je uputio zahtjev te je istaknulo, među ostalim, da pravo Unije ne utvrđuje izričito razliku između ugovaratelja osiguranja ovisno o tome jesu li potrošači ili nisu i da, posljedično, pravo na odustanak treba priznati pod jednakim uvjetima svim ugovarateljima životnog osiguranja.

18 Suprotno tomu, društvo Zürich smatra da je u ovom slučaju ugovaratelj osiguranja pravilno obaviješten o svojem pravu na odustanak i da puko spominjanje obveze pisanog oblika za ostvarivanje tog prava – koja je uostalom povoljna za ugovaratelja osiguranja i u skladu je s načelom pravne sigurnosti – ne čini pruženu informaciju pogrešnom. U svakom slučaju, ako je ugovaratelj osiguranja poduzetnik, rok za odustanak istječe u potpunosti neovisno o prijenosu takve informacije. Naime, smisao i cilj prava na odustanak koje se predviđa pravom Unije isključivo je zaštita potrošača.

19 Sud koji je uputio zahtjev u tom pogledu ima dvojbe o dosegu zaključaka koji proizlaze iz presude od 19. prosinca 2013., Endress (C-209/12, EU:C:2013:864).

20 Sud je u toj presudi odlučio da članak 15. stavak 1. Druge direktive Vijeća 90/619/EEZ od 8. studenoga 1990. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na izravno životno osiguranje i utvrđivanje odredaba za olakšavanje učinkovitog ostvarivanja slobode pružanja usluga te izmjeni Direktive 79/267/EEZ (SL 1990., L 330, str. 50.), kako je izmijenjena Direktivom Vijeća 92/96/EEZ od 10. studenoga 1992. (SL 1992., L 360, str. 1.), u vezi s člankom 31. Direktive Vijeća 92/96/EEZ od 10. studenoga 1992. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na izravno životno osiguranje i izmjeni direktiva 79/267/EEZ i 90/619/EEZ (Treća direktiva o životnom osiguranju) (SL 1992., L 360., str. 1.) – čije su odredbe u biti preuzete u člancima 35. i 36. Direktive 2002/83 –, treba tumačiti na način da je s njim u suprotnosti nacionalna odredba koja ugovaratelju osiguranja, kada o tom pravu nije bio obaviješten, priznaje pravo na odustanak najdulje godinu nakon uplate prve premije.

21 Međutim, sud koji je uputio zahtjev istaknuo je da se Sud pri donošenju takvog rješenja oslonio, među ostalim, na uvodnu izjavu 23. Druge direktive 90/619, koja je u biti preuzeta u uvodnoj izjavi 52. Direktive 2002/83, kao i na sudsku praksu o pravu na odustanak koje potrošač ima na temelju Direktive Vijeća 85/577/EEZ od 20. prosinca 1985. za zaštitu potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija (SL 1985., L 372, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 15., svezak 13., str. 3.) i osobito na presudu od 13. prosinca 2001., Heininger (C-481/99, EU:C:2001:684).

22 Sud je osobito uzeo u obzir okolnost da se ugovaratelj osiguranja u odnosu prema osiguravajućem društvu nalazi u slabijem položaju koji je usporediv s onim u kojem se nalazi potrošač prilikom sklapanja ugovora izvan poslovnih prostorija. To proizlazi iz činjenice da su ugovori o osiguranju pravno kompleksni financijski proizvodi koji se mogu značajno razlikovati ovisno o osiguravajućem društvu koje ih nudi i mogu uključivati značajne, potencijalno vrlo dugoročne financijske obveze.

23 U ovom slučaju društvo kunsthaus muerz nema svojstvo „potrošača”. Naime, iako u pravu Unije ne postoji ujednačena definicija pojma „potrošač”, iz većine akata u tom području proizlazi da je potrošač fizička osoba koja na tržištu ne djeluje u profesionalne ili trgovačke svrhe, nego dakle djeluje samo u privatne svrhe.

24 U tim je okolnostima Oberlandesgericht Wien (Visoki zemaljski sud u Beču, Austrija) odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Treba li Direktivu 2002/83/EZ – osobito njezin članak 35. i članak 36. – tumačiti na način da joj se protivi nacionalni propis prema kojem rok za odustanak istječe 30 dana od sklapanja ugovora neovisno o (pravilnoj) obavijesti o pravu na odustanak prije sklapanja ugovora, (čak i) ako ugovaratelj osiguranja nije potrošač?”

O prethodnom pitanju

25 Svojim prethodnim pitanjem sud koji je uputio zahtjev u biti pita trebaju li se članci 35. i 36. Direktive 2002/83 tumačiti na način da im se protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg, čak i ako ugovaratelj osiguranja nije potrošač, rok za ostvarivanje prava na odustanak od ugovora o životnom osiguranju počinje teći od dana sklapanja tog ugovora, iako informacija o načinima ostvarivanja tog prava na odustanak koju je osiguravajuće društvo priopćilo ugovaratelju osiguranja navodi formalne zahtjeve koji zapravo nisu predviđeni nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor.

26 Valja najprije podsjetiti da je Sud već imao priliku razjasniti da članke 35. i 36. Direktive 2002/83 treba tumačiti na način da rok za ostvarivanje prava na odustanak od ugovora o životnom osiguranju počinje teći od dana kada ugovaratelj osiguranja primi obavijest o sklapanju ugovora, iako informacija koju je osiguravajuće društvo priopćilo tom ugovaratelju osiguranja navodi formalne zahtjeve koji zapravo nisu predviđeni nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor ili ugovornim odredbama navedenog ugovora, pod uvjetom da takva naznaka ne onemogućuje ugovaratelje osiguranja da ostvare svoje pravo na odustanak u biti pod jednakim uvjetima koji bi vrijedili da je informacija bila točna. Na nacionalnom je sudu da na temelju sveobuhvatnog razmatranja ocijeni, uzimajući u obzir posebno nacionalni zakonodavni kontekst i činjenice u glavnom postupku, je li pogreška u informaciji koja mu je dostavljena lišila ugovaratelja osiguranja te mogućnosti (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Rust-Hackner i dr., C-355/18 do C-357/18 i C-479/18, EU:C:2019:1123, t. 82.).

27 Stoga, kako bi se odgovorilo na postavljeno pitanje, treba ispitati ovisi li takvo tumačenje članaka 35. i 36. navedene direktive o tomu je li ugovaratelj osiguranja potrošač.

28 U tom pogledu, u skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, prilikom tumačenja odredbe prava Unije valja uzeti u obzir ne samo njezin tekst već i kontekst te ciljeve propisa kojeg je ona dio (presude od 19. prosinca 2013., Koushkaki, C-84/12, EU:C:2013:862, t. 34., od 16. studenoga 2016., Hemming i dr., C-316/15, EU:C:2016:879, t. 27. i od 25. siječnja 2017., Vilkas, C-640/15, EU:C:2017:39, t. 30.).

29 Najprije valja utvrditi da ni tekst navedenih članaka 35. i 36. ni, uostalom, tekst uvodne izjave 45. Direktive 2002/83, u kojoj se navodi pravo na odustanak utvrđeno u njezinom članku 35., ne razlikuju ugovaratelje osiguranja prema tome jesu li potrošači ili nisu.

30 Zatim valja istaknuti da sud koji je uputio zahtjev smatra da se društvo kunsthaus muerz ne može kvalificirati kao „potrošač” jer je ono pravna osoba, nego da se samo fizičke osobe mogu tako kvalificirati. Međutim, kako bi se odgovorilo na prethodno pitanje nije potrebno odlučiti o dosegu pojma „potrošač” u pravu Unije, nego je dovoljno istaknuti da u svakom slučaju iz konteksta članka 35. Direktive 2002/83 proizlazi da ugovaratelj osiguranja u smislu te odredbe može biti i fizička i pravna osoba.

31 Naime, s jedne strane, člankom 1. stavkom 1. točkom (g) te direktive „država članica obveze” definira se kao „država članica u kojoj ugovaratelj osiguranja ima svoje uobičajeno prebivalište odnosno, ako je ugovaratelj osiguranja pravna osoba, država članica u kojoj se nalazi njegov poslovni nastan na koji se odnosi ugovor”.

32 S druge strane, u skladu s člankom 32. stavkom 2. navedene direktive samo ako je ugovaratelj osiguranja fizička osoba čije se uobičajeno boravište nalazi izvan države članice čiji je ona državljanin, stranke mogu odabrati pravo države članice čiji je državljanin ta osoba.

33 Osim toga, članak 35. stavak 2. navedene direktive omogućuje državama članicama da ograniče tu zaštitu „kada zbog svog statusa ili zbog okolnosti zaključenja ugovora ugovaratelj osiguranja ne treba [navedenu] posebnu zaštitu”. Stoga zaštita predviđena tom direktivom nužno obuhvaća sve kategorije ugovaratelja osiguranja, osim ako države članice iskoriste tu mogućnost, primjerice tako da isključe

navedenu zaštitu za ugovaratelje osiguranja koji su poduzetnici. Međutim, u skladu s člankom 35. stavkom 2. Direktive, takvo ograničenje mora se predvidjeti nacionalnim pravom koje se primjenjuje na ugovor, što je u ovom slučaju dužan provjeriti sud koji je uputio zahtjev u odnosu na austrijsko pravo.

34 Naposljetku, to tumačenje članaka 35. i 36. Direktive 2002/83 potvrđuju njezini ciljevi koji se navode, među ostalim, u njezinim uvodnim izjavama 2. i 5., prema kojima se tom direktivom nastoji osigurati odgovarajuća zaštita ugovaratelja osiguranja i korisnika u svim državama članicama i svim ugovarateljima osiguranja omogućiti da se osiguraju kod bilo kojeg osiguratelja sa sjedištem u Europskoj uniji.

35 Naime, razlikovanje ugovaratelja osiguranja s obzirom na njihove osobne značajke i, osobito, s obzirom na to jesu li „potrošači” protivilo bi se navedenim ciljevima jer bi podrazumijevalo ograničenje zaštite koja se jamči Direktivom 2002/83.

36 Navedeno tumačenje članaka 35. i 36. Direktive 2002/83 ne može, suprotno očitovanjima društva Zürich, dovesti u pitanje okolnost da se u uvodnoj izjavi 52. te direktive upotrebljava pojam „potrošač”. Naime, ništa u toj uvodnoj izjavi ne upućuje na zaključak da se zahtjev priopćavanja informacija o pravu na odustanak primjenjuje samo u odnosu na ugovaratelja osiguranja koji je potrošač.

37 Isto vrijedi za razmatranja Suda u vezi s potrošačima u njegovoj presudi od 19. prosinca 2013., Endress (C-209/12, EU:C:2013:864), u kojoj je odlučio da ako ugovaratelj osiguranja nije dobio nikakvu informaciju o postojanju prava na odustanak, prekluzivni rok za ostvarivanje tog prava ne može početi teći.

38 Točno je da je taj svoj zaključak Sud utemeljio, s jedne strane, na uvodnoj izjavi 23. Direktive 90/619, koja u biti odgovara uvodnoj izjavi 52. Direktive 2002/83, i, s druge strane, da je razmatranja iz presude od 13. prosinca 2001., Heininger (C-481/99, EU:C:2001:684), koja se odnosila na zahtjev za prethodnu odluku koji se odnosio na odredbe Direktive 85/577 za zaštitu potrošača u pogledu ugovora sklopljenih izvan poslovnih prostorija, prenio na odredbe u području osiguranja (vidjeti u tom smislu presudu od 19. prosinca 2019., Rust-Hackner i dr., C-355/18 do C-357/18 i C-479/18, EU:C:2019:1123, t. 63.).

39 Međutim, kao što proizlazi iz točaka 28. i 29. presude od 19. prosinca 2013., Endress (C-209/12, EU:C:2013:864), treba istaknuti da se usporedba ugovaratelja osiguranja i potrošača koju je izvršio Sud u toj potonjoj presudi temelji na postojanju zajedničkih značajki njihovih ugovornih situacija, odnosno rizika koji su povezani sa sklapanjem ugovora o osiguranju ako nedostaje informacija koja se zahtijeva pravom Unije i okolnosti da se ugovaratelj osiguranja u odnosu na osiguratelja nalazi u slabijem položaju, uzimajući u obzir, s jedne strane, to da su ugovori o osiguranju pravno kompleksni financijski proizvodi i, s druge strane, značajne, potencijalno dugoročne financijske obveze koje mogu uključivati ti ugovori. Ne može se smatrati da ti elementi ne mogu postojati u slučaju ugovaratelja osiguranja koji nisu potrošači.

40 Međutim, nacionalni sud treba uzeti u obzir okolnost je li ugovaratelj osiguranja potrošač ili nije kada – kao što se ističe u točki 26. ove presude – na temelju sveobuhvatnog razmatranja, uzimajući u obzir posebno nacionalni zakonodavni kontekst i činjenice u glavnom postupku, ocjenjuje je li zbog pogreške u informaciji koja mu je priopćena ugovaratelju osiguranja onemogućeno ostvarivanje njegova prava na odustanak u biti pod jednakim uvjetima koji bi vrijedili da je informacija bila točna.

41 S obzirom na sva prethodna razmatranja, na postavljeno pitanje treba odgovoriti da članke 35. i 36. Direktive 2002/83 treba tumačiti na način da se primjenjuju i na ugovaratelje osiguranja koji nisu potrošači i da im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg rok za ostvarivanje prava na odustanak od ugovora o životnom osiguranju počinje teći od dana sklapanja tog ugovora, iako informacija o načinima ostvarivanja tog prava na odustanak koju je osiguravajuće društvo priopćilo tom ugovaratelju osiguranja navodi formalne zahtjeve koji zapravo nisu predviđeni nacionalnim

pravom primjenjivim na taj ugovor, pod uvjetom da takva informacija ne onemogućuje tog ugovaratelja osiguranja da ostvari navedeno pravo u biti pod jednakim uvjetima koji bi vrijedili da je informacija bila točna. Na sudu koji je uputio zahtjev je da na temelju sveobuhvatnog razmatranja, uzimajući u obzir posebno nacionalni zakonodavni kontekst i činjenice u glavnom postupku, uključujući i to je li ugovaratelj osiguranja potrošač, ocijeni je li pogreška koja se nalazi u informaciji koja mu je dostavljena lišila ugovaratelja osiguranja te mogućnosti.

Troškovi

42 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (osmo vijeće) odlučuje:

Članke 35. i 36. Direktive 2002/83/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 5. studenoga 2002. o životnom osiguranju treba tumačiti na način da se primjenjuju i na ugovaratelje osiguranja koji nisu potrošači i da im se ne protivi nacionalno zakonodavstvo na temelju kojeg rok za ostvarivanje prava na odustanak od ugovora o životnom osiguranju počinje teći od dana sklapanja tog ugovora, iako informacija o načinima ostvarivanja tog prava na odustanak koju je osiguravajuće društvo priopćilo tom ugovaratelju osiguranja navodi formalne zahtjeve koji zapravo nisu predviđeni nacionalnim pravom primjenjivim na taj ugovor, pod uvjetom da takva informacija ne onemogućuje tog ugovaratelja osiguranja da ostvari navedeno pravo u biti pod jednakim uvjetima koji bi vrijedili da je informacija bila točna. Na sudu koji je uputio zahtjev je da na temelju sveobuhvatnog razmatranja, uzimajući u obzir posebno nacionalni zakonodavni kontekst i činjenice u glavnom postupku, uključujući i to je li ugovaratelj osiguranja potrošač, ocijeni je li pogreška koja se nalazi u informaciji koja mu je dostavljena lišila ugovaratelja osiguranja te mogućnosti.

Potpisi